

אָף ציבן. שפיר דמי ומיהו טוב לו להיות בכלל המצדדים: **טיניא.** סייעמא לשמואל: **שש נחלקין.** אם רצו ליחלק לשתי חצורות ולומן אצלו לעצמן ואצלו לעצמן רשאין הן שהרי יש זיומן כאן וכאן: **עד עשרה.** וכלומר וכן ו' וכן ח' לשתי חצורות וכן ט' לשתי חצורות או לשלשה עד עשרה אבל אם היו עשרה חלה עליהן ההוצאת השם ואם יחלקו לא יהיה שם הוצאתה אֵין נחלקין עד שיהיו שם עשרים: **ה"ג וחי אחרם צדק** אצלי **אחאמי שש נחלקין.** אם יצרו הא מנעיקרא יכולין לומר צרכו והשתא מו לא אחרי: **אלא לאו ש"מ.** אף צרכו

אף ברכו ומ"מ נברך עדיף דאמר רב אדא בר אבהו אמרי בי רב תנינא ו' נחלקין עד ו' אי אמרת בשלמא נברך עדיף מש"ה נחלקין אלא א"א ברכו עדיף אמאי נחלקין אלא לאו ש"מ נברך עדיף ש"מ תניא נמי הכי ^ה בין שאמר ברכו בין שאמר נברך אין תופסין אותו על כך ^ו והנקניץ תופסין אותו על כך ^ז ומברכותיו של אדם ניכר אם ת"ח הוא אם לאו כיצד רבי אומר ובטובו הרי זה ת"ח ^א ומטובו ה"ז בור א"ל אביי לרב דימי והכתיב ^ב ומברכתך יברך (את) בית עבדך לעולם בשאלה שאני בשאלה נמי הכתיב ^ג הרחב פיך ואמלאהו ההוא בד"ת כתיב תניא רבי אומר בטובו חיינו הרי זה ת"ח בחיים הרי זה בור ^ד נהרבלאי מתני איפכא ולית הלכתא כנהרבלאי אמר רבי יוחנן נברך שאכלנו משלו הרי זה ת"ח ^ה למי שאכלנו משלו הרי זה בור אמר ליה רב אחא בריה דרבא לרב אשי ויהא אמרינן ^ו למי שעשה לאבותינו ולנו את כל הנסים האלו א"ל התם מוכחא מילתא מאן עביד ניסי קודשא ב"ה א"ר יוחנן ^ז ברוך שאכלנו משלו הרי זה ת"ח ^ח על המזון שאכלנו הרי זה בור ^ט א"ר הונא בריה דרב יהושע לא

אָלֵא ש"מ נברך עדיף. לֹא דוּקא עדיף אֵלָא כִּי הִדְדִי יַיִנּוֹ וְעִדִּיף
הֵייוֹ חֲשׁוֹב י' כִּמּוֹ הִקִּישָׁא עדיף וּג"ש עדיף פ' אִזְהוּ מִקּוֹמֵן
(ד' מֵת). ר"ל דֶּהֱיִקֵּשׁ חֲשׁוֹב וְאִין לְבַטְלוֹ מִפְּנֵי הַג"ש וְה"י קֹאמֵר
בְּנֶכֶךְ חֲשׁוֹב כִּמּוֹ זָכְרוֹ וּלְפִיכֵךְ לֹא יֵצִיא עֲמֻמָּה מִן הַכֹּל וְהַקּוֹטֵרֶס
מוֹחֵק עדיף וְיִמְיֵהוּ אִמֵּי שְׁפִיר עדיף
כִּדְפִי: **עֵל** הַמּוֹזֵן הָרִי זֶה בּוֹר.
דִּמְשַׁע דְּמַזְכֵּךְ לְבַעַל הַזֵּית הַמֵּאֲכִילֵי
דְּלִי לְהַחֲמֵנָה לֵמַשׁ הוּא מוֹזִיר מוֹזֵן
בְּלֹא מוֹזֵן י' הִרְבֵּה לְזָכְרוֹ:

אמר רבא הִלכה בר"ע. פירש
ר"ח דהיי קי"ל והלכך בין
בשערה בין במאה בין בדבול אומר
ונברך אלהינו על המזון שאכלנו אבל
בג' לא חזיר על המזון כדאמר לעיל
וגם בעשרה אם אס' רוצה להזכיר
על המזון הרשות בידו ואומר ויטובו
מינו: **שלשה** שישבו **לאבוא**
באחד. אף על פי שהיו חלוקין בככר
שכל אחד ואחד אוכל ממכרו אין
רשאין ליחלק כלומר אף על פי שהיו
חלוקין בככרות וס"ד אין זה לרף
ולא חל עליהם חובת זימון אפ"ה
אין רשאין ליחלק:

אבל אי אקרימו ואומינו עייהו
ברובתייהו. פי' שאכל כל
אחד מהשלשה והפסיק לשמים שהיו
מסובין עמו עד הון כליחת לעיל
(דף מה:) פרה חובת זמון מעליהם
כלומר פטורין מן הזמון ורשאין
עמה ליחלק ורש"י לא פירש כן:
שחלתו

אמרן אלהי בנ' דליכא שם שמים אבל בעשרה דאיכא שם שמים מוכחא מילתא כדתנן כענין שהוא מברך כך עונין אחריו ברוך ה' אלהי ישראל אלהי הצבאות יושב הכרובים על המזון שאכלנו: אחד עשרה ואחד עשרה רבוא: הא גופא קשיא אמרת אחד עשרה ואחד עשרה רבוא אלמא כי הדדי נינהו והדר קתני במאה אומר באלף אומר ברבוא אומר רב יוסף לא קשיא הא ר' יוסי הגלילי הא ר"ע דתנן ר' יוסי הגלילי אומר לפי רוב הקהל הם מברכין שנאמר במקהלות ברכו אלהים: אר"ע מה מצינו בבית הכנסת וכו': ור"ע האי קרא דרבי יוסי הגלילי מאי עביד ליה מיבעי ליה לברתניא ה"ה ר' מאיר אומר מנין שאפי' עוברין שבמעין אמן אמרו שירה על הים שנאמר במקהלות ברכו אלהים ה' ממקור ישראל ואידך ממקור נפקא אמר רבא ה"ה הלכה כר"ע רבינא ורב חמא בר בוזי אקלעו לבי ריש גלותא קם רב חמא וקא מהדר אבי מרמא א"ל רבינא לא צריכת הכי אמר רבא הלכה כר"ע אמר רבא וכי אכלינן רפתא בי ריש גלותא מברכין ג' ג' וליברכו י' י' שמע ריש גלותא ואיקפד וניפקו בברכתא דריש גלותא אידי דאוושו כ"ע לא שמעי אמר רבא תוספאה יהי ג' דכרכי רפתא בהדי הדדי וקדים חד מינייהו וברוך לדעתיה אינין נפקין בזמן ידידיה איהו לא נפיק בזמן ידידו ה"ה לפי שאין זמון למפרע: ר' ישמעאל אומר: רפרם בר פפא איקלע לבי כנישתא דאבי גיבר קם קרא בכספרא ואמר ברכו את ה' ואשתיק ולא אמר המבורך אוושו כ"ע ברכו את ה' המבורך אמר רבא פתאי ה"ה אוכמא בהדי פלוגתא למה לך ועוד ה"ה נהוג עלמא כרבי ישמעאל: מתני' ה"ה שאכלו כאחת אינן רשאין ליחלק וכן ד' וכן חמשה ו' נחלקין עד עשרה ועשרה אין נחלקין עד כ' י' שתי חבורות שהיו אוכלות בבית אחד בזמן שמקצתן רואין אלו את אלו הרי אלו מצטרפין לזמן ואם לאו אלו מוזמנין לעצמן ואלו מוזמנין לעצמן אין מברכין על היין עד שיתן לתוכו מים דברי ר' אליעזר וחכ"א מברכין: ג' מאי קמ"ל תנינא חדא זימנא ג' שאכלו כאחת חייבין לזמן הא קמ"ל כי הא דאמר רבי אבא אמר שמואל ג' שישבו לאכול כאחת ועדיין לא אכלו אינן רשאין ליחלק ה"ה ל"א אמר רבי אבא ו[א] אמר שמואל הכי קתני ג' שישבו לאכול כאחת אע"פ שכל אחד ואחד אוכל מכלו אינן רשאין ליחלק אי נמי כי הא דרב הונא דאמר רב הונא ג' שבאו מג' חבורות אינן רשאין ליחלק אמר רב חסדא והוא שבאו מג' חבורות של ג' בני אדם יאמר רבא

תורה אור השלם

1. וְיָתֵהָ הוּאֵל וּבָרַךְ אֶת
בֵּית עֲבָדָךְ לְהַיּוֹת לְעוֹלָם
לְלִמְנוּךְ כִּי אַתָּה אֲדֹנָי
אֱלֹהִים דְּבָרָה וּמוֹכֵרְתָךְ
יִבְרַךְ בֵּית עֲבָדָךְ לְעוֹלָם:
שְׁמוּאל ב' כ' טז
2. אֲנִכִּי וְ אֱלֹהֵי הַמַּעֲלָךְ
מֵאֲרִץ מִצְרַיִם הִרְחֵב פִּיךָ
וְאֶמְלֵאֲהוּ: תְהִלִּים פֶּה א' א
3. בְּמִקְהֻלֹת בְּרַכּוֹ אֱלֹהִים
וְיִמְקֹד יִשְׂרָאֵל:
תְהִלִּים ס"ח כ"ו

הגהות הב"ח

(ח) גב' איר יוחנן ברוך
שטעלנדי. (ענדלי, מתיב)
(יג) יאקוב נבדך וקאי ר' (מתיב)
יוחנן על נבדך: (ס) שם
ר' שאלין יתלחן (ל"א א"ח)
אבא ובי מנכחי נעלמא יאין
שטאין יתלחן (א"ח) וי"ב ר'
ר' אבא: (א) האלפסי: (א) רש"י
ד"ה אלא אלא וי"ב שם
תלחין דע שטאר: (ד) ד"ה
מכאון וי"ב משלן ר"ב באשרי
(מתיב) (יג) יאקוב: ג"כ שילן
וכן מתיב:

הגהות הגר"א

[N] גמ' ל"א חמר ר' חבא.
נ"ב כאן גי' מתחלפות
הרא"ש ל"ג לה ורי"ף ל"ג
לראשונה:

מוסף רש"י

ומזמו הוא והיושצין אללו בקול רס.
ולקמן פריך ויפקו בצרכה דריש
גלותא: שמע ריש גלותא. אם היו
מוזמנין י' היה נריך המצרך להצגיה
קולו וישמע ריש גלותא ויחרה לו
שאלו עושין צבורה למידי צפרהסאי.
אע"ג דמפקי נפשייהו וימידי זמון לש
הזכרת השם וכל הדר מוזנין ריש
גלותא בהזכרת השם לאו אינהו נפקי
ציה כדאמר רבה מוספאה דאין זמון
למפרע אפ"ה ינחא לכו בהכי משום
דאוש' כולי עולמא שהיו שם מקוצין
רביס ואין קול המצרך נשמע: וצריך
לדעתיה. לעזמו בלא זימון: למפרע.
משצריך ידי זמון לא יאל: פסאי.
כלי חרס דמכרי (ע"ד ד' ג): הני
פתייתא דבי מלכא: כהדי פלוגא
למה לך. טוב לך לאחרי דברי רבי
ישמעאל שאף ר"ע מודה דבי אמר
המצורק טפי עדיף אלא שאין נריך:
בתנ"י אינן רשאים ליתחק. דאיחטיצבו
להו צומון: וכן ד'. אין
ה' מוזמנין והיחיד יחלק מהם דלחיו
נמי איצבע צבוצות מוזנין: ששה
נחלתים. כלי זמון לבא ולכו וכלי זמון

לכאן: **עד עשרה** אין נחלקים דליתחייבו לכו בזמון הזכרת השם עד שיהו עשרים ואז יחלקו אם ירלו לשתי חצורות: **ג' א'** שצאו **משלש חצורות**. וכדמסיים רב חסדא שצאו מג' חצורות של ג' בני אדם בכל חצורה ונתחייבו אלו בזמון ועמד אחד מכל חצורה וננטרפו שלשה לחצורה אחת חייבין לזמן ואיין רשאין ליחלק שכבר הוקבעו ואפי' לא אכלו אלו השלשה משננטרפו יחד שכבר גמרו סעודתן עם הראשונים: ולא

[illegible]

רבינו חננאל

רובא בר אדא רב אהב
לקיים דברי שמואל דתני
מקדמאני ששה תולקים
דאומי כל חבורת שלשה
בבבך ואלא מאי אין לה
זכרון ששה צורכי
לומר בירו, שמע מינה
לומר עדיף ששה מינה.
והקרקרנות שמואל שחול
בן ין. ר' יהודה שאל
מבר בר צורח ובלשון ערב
אוחא אנתא אנאקאר, כגון
התרגול המקנר באשפה.
ורושמיאל רבאשי ר' יצירה
רבא צדוות ר' יעקב ר' יצירה
אוחא ר' חייא ר' ויה
צוקאר. אמר רבא הלל
בר'ה. הכי קיימא ר' יצירה
ליתלחא כן עשרה בן
יהודה אין רבא אומרים
בבבך אלקינו, ואם ר' יצירה
שאל על המון שכלנו
שלשה, ואם אינו רצה
לשכור על המון הרשות
בבבך, אבל בשלשה לא
שכור על המון. בחנ'ה.
והכריע אנתא איתא ר' ג' ר' ג'
לחילוק. ואקשיני מאי ר' ג'
אדא תני איתא ר' יצירה.
ומשנינה אה קמ'ל כד'
אמר שמואל שלשה
שישבו אכילתא אה על פ'
שכלת אורח אורח מכבדו,
אין שחא לחילוקי. אין ר' ג'
בר' הוא שאל שלשה בן
אם שכו משלש חבורות
של שלשה בן אדם, אין
שחא לחילוק. (לשני)
ר' יהודה וכו'. ר' יצירה:
אמר רב ר' שמואל אה
מתי.